

بوکس

بوکس یا مشتزنی یکی از رشته‌های ورزش رزمی است که در آن دو نفر با ضربات مشت با یکدیگر مبارزه می‌کنند.

مسابقه ورزش بوکس بطور رسمی در ششصد و هفتاد و هفت سال قبل از مسیح در بیست و سومین بازی المپیک در هاین که اولین نبرد این ورزش است شروع شده و «ابراستوس» اهل سمیرنا در این مسابقه فاتح و قهرمان شناخته شد.

این‌که قدیمیترین نبرد بوکس به چه نوع صورت گرفت و چگونه با یکدیگر می‌جنگیدند معلوم نیست. چنانکه در تواریخ روم ذکر شده است که طرفین مشت‌های خود را به چرم‌های خامی محکم بسته و سعی می‌کردند که با ضربات محکمی از این مشت‌های سخت و سنگین حریف را از پای در آورند. البته این مسابقات بدون رعایت وزن بدن انجام می‌شد.

ملائکوماس که پدرش نیز چهل و پنج سال بعد از مسیح فاتح بوکس و قهرمان المپیک گردیده بود عموم رقیب‌های خود را تنها با فن (نه با زور و قدرت) مغلوب می‌ساخت. مسابقه‌هایی که بدین صورت وقوع می‌یافت بدون انقطاع بود و دائماً در میدان‌های مسابقه یک ورزشکار با قهرمانان آماده بنبرد بوده و هرکس که از بین تماشاچیان داوطلب مسابقه بود دست خود را بلند می‌کرد. ملائکوماس قهرمان رومی که در اکثر نبردها ورزشی بدین نوع فاتح می‌گردید بالاخره در یک مسابقه که حریف او کشته شد اشتهاری بسزا یافت. در این مسابقه‌ها قهرمانان دوره امپراتوری روم دست‌های خود را با آلتی شبیه به دستکش که روی آن میخ‌های محکم فولادی کوفته شده بود مجهز می‌کردند و نیز یک نوع دستکش مخصوص دیگر که از چرم‌های سخت و محکم در دست می‌گرفتند و مسابقه را شروع می‌کردند. با استفاده این دستکش‌ها در هر مسابقه یکی از دو طرف حتماً سخت مجروح یا مقتول می‌شد سبب شد که مسابقه‌های بوکس بدین شکل ترک شود. در واقع بازی بوکس با از بین رفتن مسابقه‌های المپیک توأم گردیده و در سال ۴۰۰ بعد از میلاد قهرمانان ورزش‌های مختلف بوکس را به کلی فراموش کردند. در همان عصر یا چند قرن بعد ورزش کشتی‌گیری که مخاطرات آن کمتر از اینگونه بوکس‌ها نبود متداول شد و از ورزش‌های عمومی گردید.

مقارن با آغاز قرن هیجدهم مجدداً بازی بوکس و کشتی‌گیری که هر دو از بین رفته بودند شروع شد بطوریکه حکایت می‌شود یک نفر کشیش

ایتالیایی که نامش «سن برنادن» بود به جوانان عصر خود فن بوکس را می‌آموخت و منظورش از این عمل این بود که دوئل (مبارزه با شمشیر) را که پیوسته به مرگ یکی از دو حریف پایان می‌یافت منسوخ نماید و به جای آن نبرد با مشت که خطر آن کمتر است متداول کند. سن برنادن رواج این فن را یک نوع احسان و نیکوکاری می‌دانست از این رو او را پدر بوکس نامیده‌اند.

در لندن هم یکی از استادان شمشیر بازی به نام جمس فیک مدرسه ورزش بزرگی دائر کرد که گذشته از تعلیم شمشیر بازی و نیزه‌پرانی و غیره فنون بوکس را نیز به شاگردان خود می‌آموخت.

جمس فیک برای مشتزنی قواعد و قوانین مخصوصی وضع نکرد بلکه مثل امروز محوطه‌ای که اطراف آن با طناب محصور است ایجاد کرد و به شاگردان خود چنین اجازه داد که در حین بوکس حق دارند یکدیگر را گرفته و به شکل کشتی به زمین زنند در این کشتی‌گیری هر کس که بر زمین نمی‌خورد فاتح محسوب می‌شد. برای این چنین مسابقه‌ها چنانکه ذکر شد قواعد خاصی وضع نشده بود از این لحاظ بسیار خطرناک می‌شد و داوطلبان بوکس پس از محاربه مشت و گلاویز شدن با یکدیگر گاهی هر دو به زمین می‌خوردند و در نتیجه تعیین و معرفی فاتح بسیار مشکل می‌شد.

پس از ایجاد بوکس به این صورت یکی از استادان ورزشکار انگلیسی موسوم به چک بروکتون در سال ۱۷۴۹ در مسابقه‌ای که داور قوانین و دستورات مخصوص وضع کرد وسعت میزان مسابقه و عده اشخاصی که حق ورود به محوطه میدان بازی را داشتند معلوم کرد. ولی هنوز این بازی به طور رسمی معمول نشده بود و در هر جا که مشت زن‌ها مسابقه می‌دادند پلیس آنها را متفرق می‌ساخت.

در قرن هیجدهم با اینکه انواع ورزشها در انگلستان بحد اعلاء ترقی خود رسید و قهرمانان بسیاری دیده می‌شد به این دلیل هیچ اهمیتی به این ورزش نمی‌دادند که آن را ورزشی خطرناک می‌دانستند زیرا تصور می‌شد که یکی از داوطلبان حتماً بایستی کشته یا سخت مجروح گردد. چون جاکسون که از استادان بوکس قرن هیجدهم بود تدریجاً بوکس را رسمی کرد و چون خود استاد بی نظیری بود در هر مسابقه مبالغ هنگفتی عاید او گردید زیرا از همان موقع جوایز سنگینی برای قهرمانان این فن معین شده بود. این شخص اولین مشت زن و قهرمان عصر خود بود و توانسته بود این ورزش را در دنیا رواج دهد.

در سال ۱۸۳۵ جمس پورله ورزشکار انگلیسی این ورزش را به آمریکا

برد. ولی پیشرفت آن به قدری سریع بود و به اندازه‌ای آمریکائی‌ها به این ورزش راغب بودند که در سال ۱۸۶۰ یعنی ۲۵ سال پس از ورود این ورزش در آمریکا جون سن هیس آمریکایی توانست در سرزمین انگلستان که این بازی وضع شده و قرن‌ها قهرمانان دنیا از آن مملکت بوده‌اند فاتح گردد و در تمام دنیا بی رقیب باشد.

با آنکه جک بروگتون مدتها بود که دست کش مخصوص بوکس را اختراع کرده بود ولی بیش از یکی دو مورد آن را به کار نبرده بودند و در اکثر مسابقه‌ها با مشت گره شده و بدون دست کش با یکدیگر می‌جنگیدند از همین جهت مدت مسابقه و دوره آن خیلی طول می‌کشید طویل‌ترین دوره‌ای بوکس که در سال ۱۸۲۴ در ۲۳ ژوئیه بین قهرمانان آمریکائی میکه مادن و بیل هایس انگلیسی در انبرگ انگلستان انجام شد. این مبارزه جمعاً شش ساعت و سه دقیقه بطول انجامید.

ورزش بوکس با وضعیت کنونی از سال ۱۸۹۰ یعنی پس از آنکه مارکیز کوئینزبری قواعد جدیدتری وضع کرد و استعمال دست کش بوکس را رسمی کرد شروع شد. او مدت هر دوره بوکس را سه دقیقه و فواصل بین دورها را یک دقیقه معین کرد و چون این دستور می‌توانست نتیجه نیکویی برای ورزیدن و رفع خستگی بشود از طرف عموم ورزشکاران دنیا قبول شد و طریقه‌ای که کینز معین کرده بود متداول و مرسوم گردید.

برای اولین دفعه مسابقه با وضع جدید در سال ۱۸۹۲ در هفتم سپتامبر در ارولئون بین جون سولیوان آخرین قهرمان مشتزن بدون دست کش که قهرمان تمام آمریکا بود و جوانی بیست و شش ساله موسوم به جمس می‌کوربت که او نیز آمریکائی و از رقیب خود دو سال کوچک‌تر بود انجام و پس از ۲۱ دوره (راند) مبارزه قهرمان قدیم دنیا که بدون دستکش عنوان و مقام عجیبی پیدا کرده بود مغلوب قهرمانی شد که با دستکش بوکس را آموخته بود.

تاریخچه^۴ بوکس در ایران

معروف است که هوارد باسکرویل از آمریکا که بعنوان مدرس کالج آمریکائی در تبریز (مدرسه مموریال) منصوب شده بود، نخستین کسی است که ورزش بوکس را به ایران آورد. او بعدها با مشروطه‌خواهان ایران همراه شد و در جریان جنگی کشته شد.

سالهایی که صنعت سینمای ایران ترقی کرد جوانان روی پرده سینما این ورزش را دیده و با خود تمرین می‌کردند چند نفری هم که در آن سالها برای تحصیل به خارج رفته بودند با این ورزش آشنا شدند. در سال ۱۳۱۴ یک مهندس اهل چکسلواکی موسوم به فایت که مامور ایران در

کمپانی اشکودا در تهران شده بود وارد ایران شد. فایت یکی از قهرمانان معروف سنگین وزن اروپا بود و یک بار هم ماکس شملینگ آلمانی را مغلوب کرده بود. چند نفر از علاقه‌مندان در آن دوران نزد او مشغول به تمرین شدند که آقایان ناطقی (محصل مدرسه نظام) و استوار زنگنه پور از جمله این افراد بودند.

در همین سالها در بعضی از شهرهای ایران جوانان به این ورزش آشنا شدند برای مثال در مشهد منوچهر مهران و حسین بنایی و چند نفر دیگر نزد یک نفر آلمانی مهندس برق به تمرین این فن مشغول بودند.

از سال ۱۳۱۸ که به دستور رضا شاه مسابقات قهرمانی کشور رشته‌های مختلف ورزشی شروع شد تا سال ۱۳۲۴ این ورزش جزء برنامه نبود. علت اصلی نبودن وسائل و مربی و نبودن مقررات لازم بود. بالاخره در سال ۱۳۲۳ این ورزش مورد توجه اداره تربیت بدنی واقع شد و برای اولین دفعه بطور رسمی جزء برنامه مدارس و دانشکده‌ها شد. این مسابقه با وسائل و قضاوت آمریکایی‌ها و «محمد پور» و «عبدالله نادری» انجام شد. در سال ۱۳۲۴ برای اولین بار با کمک اولیای ارتش آمریکایی مقیم ایران و با واگذاری مقدار کافی وسائل و قضاوت و لوازم مورد احتیاج مسابقه دستجات آزاد انجام شد.

در المپیک ۱۹۴۸ لندن که ایران برای اولین بار در المپیک شرکت داشت. بوکسورها نیز به مسابقات اعزام شدند که به موفقیتی دست نیافتند. بوکس در ایران پس از فعالیت ۳۴ ساله با پیروزی انقلاب تعطیل شد. البته هیچ قانون یا فرمان رسمی یا فتوای مذهبی مشخصی مطرح نشد. این رشته در سال ۱۳۶۸ دوباره راه‌اندازی شد و احمد ناطق نوری که چندین سال نمایندگی مجلس را بر عهده داشت ریاست فدراسیون آن را برعهده گرفت اما همچنان مورد بی‌توجهی مسئولان حکومت قرار داشته است، به طوری که تنها پخش مستقیم تلویزیونی این رشته به دیدار فینال وزن ۹۱- کیلو بازی‌های آسیایی دوحه بین علی مظاهری و حریف سوریه‌ای باز می‌گردد. به گفته احمد ناطق نوری که همچنان (۱۳۸۸) ریاست فدراسیون را بر عهده دارد مقامات عالی جمهوری اسلامی از جمله سید علی خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی و حسین‌علی منتظری قائم مقام سابق رهبری با این رشته مخالف بوده‌اند هرچند دستوری مبنی بر ممنوعیت آن نداده‌اند: «ایشان [خامنه‌ای] یکی دو بار از اینکه بنده در بوکس هشتم گلیه کردند و به اخوی ما [گفتند] که این احمد آقای شما چرا رفته بوکس را گرفته‌است. من به ایشان -اخوی‌مان- گفتم به ایشان بگویند اگر حرام است من دیگر انجام نمی‌دهم. یک بار هم در یک جمع عمومی گفتند من نمی‌دانم این آقای ناطق مجوز

فدراسیون بوکس را از کجا گرفت. چون ممنوع نشده بود که مجوزش را بگیرم. یک عده بی‌خودی ۱۰ سال تعطیلش کرده بودند. آقای منتظری گفته بود: «این چه ورزشی است؟ وحشی‌گری است. ببندیدش.» یک عده آمدند بستند. فتوا هم نداده بود. در یک جمعی گفته بود.»

وزن دستکش

وزن دستکش تا متوسط وزن ۸ اونس؛ متوسط ۱۰ اونس و برای سنگین وزن ۱۲ اونس کمتر نباشد.

محل بوکس

محل مسابقه بوکس، سکوی مشتزنی یا رینگ نام دارد که محوطه‌ای چهارگوش، معمولاً حدود یک متر بالاتر از سطح زمین است که اطراف آن با سه یا چهار ردیف طناب موازی محصور است.

این سکوها معمولاً از چهار طرف توسط چهار ردیف طناب با فاصله ۳۰، ۶۰، ۹۰ و ۱۲۰ سانتیمتر از زمین پوشیده شده‌اند. قطر طنابها یک اینچ و روی آن توسط پارچه نرمی یا لاستیک پوشانده می‌شود. اندازه استاندارد رینگ بوکس آن از داخل طنابها ۶۱۰ × ۶۱۰ متر مساوی با ۲۰ × ۲۰ فوت و از خارج ۸ × ۸ متر مساوی با ۲۶ × ۲۶ فوت است.

کف محوطه بوکس با یستی با تشک پوشانیده و روی تشک را نیز با برزنت محکم شده و توسط طناب به کف محوطه بسته شود.

اوزان مسابقه

مسابقات بوکس آماتور در یازده گروه وزنی و مسابقات بوکس حرفه‌ای در پانزده وزن برگزار می‌شود.

نکاتی در مورد امتیازات مسابقه

۱- تعداد ضربات - ضرباتی که مطابق قانون و بدون دفاع به هدف اصابت نماید ۲-، ۳- حمله و روش صحیح بوکس لازم است کاملاً مورد نظر باشد. ۴- ضربات خطا و غیر فنی حساب نمی‌شود ۵- در موقعی که داور وسط خطا را دیده و تذکر می‌دهد در صورتی که از سه بار بیشتر تکرار شود امتیاز کسر شود توسط داورها ضربات صحیح با یستی با مشت بسته و با سطح جلو چهار انگشت و یا چهار بند دست زده شود. محل صحیح ضربات جلوی صورت و طرفین آن، جلوی بدن بالاتر از کمر بند و طرفین ضربه زده شود، روی ساعد و بازو و دستکش امتیاز نخواهد داشت. نسبت به اتفاقات آنی تصمیم داور وسط قطعی است و در غیر این صورت کمیته مسابقات تصمیم لازم را می‌گیرد.